

REFERAT §17, stk. 4 udvalg for bæredygtig udvikling i Flodbyen og Randers Kommune d. 11-06-2025

Mødedato Onsdag d. 11. juni 2025 kl. 16:00

Mødested Water and Wellness - Viborgvej 80, 8920 Randers NV

Mødedeltagere Daniel Madié, Karen Lagoni, Anker Boje, Anders Henrik
Jensen, Karina Hjorth

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden..... 3

Klima på Kultur- og Fritidsområdet..... 4

No.17..... 5

Status på Klimaplanen..... 7

Gensidig orientering..... 10

Kommende punkter..... 11

Punkt 25: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-P35-35-25

Beslutning

Godkendt.

Rina Hansen deltog ikke i sagens behandling.

Tina Mariager Jensen deltog ikke i sagens behandling.

Pernille Lindvist Malloul deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 26: Klima på Kultur- og Fritidsområdet

00.01.00-P35-35-25

Resumé

Kultur- og Fritidsforvaltningen har siden 2021 været del af et samarbejde om grøn omstilling i idrætslivet. På mødet introduceres udvalget til samarbejdet og til Water and Wellness erfaringer fra arbejdet med grøn omstilling.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til §17 stk. 4 udvalget for bæredygtig udvikling i Flodbyen og i Randers Kommune
1. Udvalget afgiver bemærkninger til forvaltningen om klima på kultur og fritidsområdet.

Beslutning

Udvalgets bemærkninger er vedlagt sagen.

Rina Hansen deltog ikke i sagens behandling.

Tina Mariager Jensen deltog ikke i sagens behandling.

Pernille Lindvist Malloul deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Randers Kommune har siden 2021 fungeret som facilitator for "Bæredygtig Idræt i Randers" (BIIR). Samarbejdet har bestået af de tre af de største aktører på idrætsområdet, Randers FC, Water and Wellness og Randers Idrætshaller og målet har været at finde fælles veje til at skabe mere bæredygtige institutioner. De fire aktører har mødtes over flere gange for at drøfte, hvilke veje man kunne gå og den selvdrevne lyst og energi har været central for fremdriften. Erfaringer fra netværket er samtidigt anvendt af forvaltningen til at inspirere det øvrige foreningsliv i kommunen.

Water and Wellness

Water and Wellness er etableret som et Offentligt-Privat Partnerskab (OPP), hvilket indebærer, at det er opført og drevet privat, mens kommunen tilkøber ydelser inden for rammerne af aftalen. Stedet er i dag et af de største badelande i Østjylland og tilbyder ud over svømmehal og badeland fitness- og wellness faciliteter. Water and Wellness har i flere år arbejdet med den grønne omstilling og er bl.a. Green Key certificeret.

I Randers Kommunes bæredygtighedsstrategi fremgår det at tværgående samarbejder, videndeling og arbejdet med udbredelse af bæredygtig dannelse og adfærd er centrale i den måde kommunen arbejder med den grønne omstilling. Til mødet vil BIIR-samarbejdet og Kultur og Fritids arbejde om området indgå som eksempel på et samarbejde, der har haft til formål at udbrede bæredygtig dannelse og handling ude i kommunens kultur- og fritidsinstitutioner.

Direktør for Water and Wellness Michael Steensgaard giver på mødet en introduktion og rundvisning til arbejdet med den grønne omstilling. Chef for Kultur- og Fritid Claus Engstrup deltager også under punktet.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Bilag

Bæredygtighedsudvalgets bemærkninger

Punkt 27: No.17

01.30.00-G01-1-24

Resumé

I starten af 2023 tog Bæredygtighedsudvalget initiativ til at etablere et verdensmålshus centralt i byen. Ambitionen var at skabe et åbent og levende handlingsorienteret hus, hvor viden om bæredygtighed, socialt engagement og cirkulær økonomi mødes og gøres konkrete, tilgængelige og nærværende. Et sted, hvor borgere, foreninger, erhvervsliv og kommunale aktører sammen skaber rum for handling og udvikling – på tværs af interesser, sektorer og forskelligheder. På dette møde gøres der status på projektet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til §17 stk. 4 udvalget for bæredygtig udvikling i Flodbyen og i Randers Kommune

1. at udvalget giver bemærkninger til prioriteter og retning for huset fremadrettet.

Beslutning

Udvalgets bemærkninger er vedlagt sagen.

Rina Hansen deltog ikke i sagens behandling.

Tina Mariager Jensen deltog ikke i sagens behandling.

Pernille Lindvist Malloul deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

No. 17 - Huset for bæredygtig handling er et tværorganisatorisk 3-årigt pilotprojekt, der har til formål at skabe ny viden, nye færdigheder og fællesskaber med fokus på bæredygtighed. Projektet blev startet i 2023 på initiativ fra Bæredygtighedsudvalget. Denne sag har til formål at give udvalget et overblik over Husets aktiviteter og derefter afgive bemærkninger til den fremtidige retning for projektet.

Formål og frivilligmodel

I dag fungerer No.17 som en fysisk platform for grøn og social omstilling. Husets arbejdsmodel er, at kommunen stiller en ramme til rådighed med medarbejdere, der står for generel koordinering og et fysisk rum for aktiviteter. Indholdet og aktiviteterne skabes i høj grad af frivillige, der for lov at prøve grønne idéer af. Det er erfaringen, at mange af projekterne bliver til virkelighed. Huset er derfor blevet et vigtigt mødested for klima, fællesskab og formidling. Det har samtidigt fået en social rolle, da også eksempelvis rådgivning af ledige og frivillige sociale fællesskaber anvender huset.

I 2024 er huset blevet booket 312 gange, heraf 215 af eksterne brugere som borgere, virksomheder og foreninger, og 97 af kommunale medarbejdere fra forskellige forvaltninger. Huset bruges både til borgernære arrangementer, undervisning, netværksmøder og formidling. Derudover er der hver dag borgere i midtbyen, der 'falder over' stedet.

No.17 var i 2025 blandt de fem nominerede til "Byens Bedste Grønne Initiativ". Huset blev nomineret på baggrund af Husets evne til at samle og engagere mennesker inden for den grønne omstilling.

Aktiviteter

Husets har en lang række faste aktiviteter. Herunder fremgår et uddrag:

- *Genskabet* er et populært genbrugsområde, hvor der månedligt cirkuleres mellem 300-500 kg tøj og ting. Området drives i samarbejde med Affald og Genbrug og engagerer ca. 15 frivillige i en selvstyrende gruppe.
- *Fødekedden* sikrer hver dag overskudsmad til ca. 150 personer – sorteret og fordelt af 20 frivillige, og med et åbent køleskab i No.17, hvor alle kan hente mad.
- *Center for Job og Rekruttering* holder ugentlig vejledning for ledige og virksomheder, hvor der i gennemsnit rådgives 15-30 borgere.

- *sprogCafé* for nytilkomne, en kreativ genbrugsgruppe, der inviterer byens borgere til redesign og reparation af hovedsageligt gamle tekstiler. Der er ligeledes hjemmeundervisning for børn med skoleværing, åben rådgivning, iværksættercafé med Business Randers og læringsaktiviteter om affaldssortering.
- Hver uge bruges huset af forskellige grupper, og torsdage er dedikeret til sociale og kreative fællesskaber i regi af *Huset Tværs* og *SAM-foreningen*.

Formidling og borgerinddragelse

Formidling og borgerinddragelse er en central del af husets formål. No.17 danner ramme om udstillinger, oplæg og møder, hvor kommunens politikker, handleplaner og strategier præsenteres i øjenhøjde med borgerne. I løbet af perioden har huset blandt andet dannet ramme om formidling af kommunens energistrategi, biodiversitetsindsatser (herunder skovrejsning og vilde bier), unges sundhed og nikotinbrug samt affald og tekstilforbrug. Her formidles både fakta, holdninger og handlemuligheder – og huset bruges aktivt i forbindelse med høringsperioder, workshops og borgerdialog. På den måde understøtter No.17 arbejdet med verdensmålene og gør komplekse dagsordener tilgængelige og relevante for flere målgrupper.

Temadage

Huset bruges også til en lang række enkeltstående arrangementer som klimadage, byttemarkeder, julehjælp, loppemarkeder, madworkshops, håndværkscaféer, fællesspisninger og aktiviteter målrettet børn og familier. Lokale skoler og uddannelsesinstitutioner anvender No.17 i undervisningen, særligt i temaforløb om klima og bæredygtighed. Kommunens egne forvaltninger benytter ligeledes huset som formidlingsrum – f.eks. i forbindelse med affald, sundhed, biodiversitet eller energistrategi.

Butikken

I No.17 findes også *Klimabutikken*, hvor lokale virksomheder og iværksættere kan afprøve nye idéer og produkter med et bæredygtigt afsæt. Konceptet giver adgang til bymidten for aktører, der ikke ellers har et salgssted, og skaber synlighed for grøn innovation. I forbindelse med aktiviteterne i Klimabutikken indtænkes prøvehandlinger i forbindelse med Genværket, hvorfor Huset også tænkes som led i affalds- og ressourceplanen.

Udviklingen

No.17 er kendetegnet ved at være i forandring og udvikles i takt med kommunens prioriterede indsatser og de aktiviteter brugerne af huset skaber. Forvaltningen vurderer, at det har været en særlig fordel for huset, at rammen har været fleksibel og åben, så idéer hurtigt er blevet prøvet af, så nye grupper og netværk opstår dynamisk.

Den videre proces

Forvaltningen er nu i gang med at gøre status over No. 17s udvikling og fremadrettede prioritering. På den baggrund inddrages bæredygtighedsudvalget med henblik på at give bemærkninger på prioriteter og retning for huset fremadrettet.

Økonomi

De faste udgifter til drift er finansieret fra udvikling, miljø og teknik og forskellige afdelinger byder ind med medarbejderressourcer. Projektet fungerer som et treårigt pilotprojekt, der udløber i anden halvdel 2026.

Bilag

Bæredygtighedsudvalgets bemærkninger til sag No. 17

Statusrapport2024

Punkt 28: Status på Klimaplanen

00.01.00-P35-35-25

Resumé

Der gives en årlig status på mål og indsats relateret til kommunens DK2020 klimaplan samt de overordnede resultater i det nyeste klimaregnskab fra 2022.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til §17 stk. 4 udvalget for bæredygtig udvikling i Flodbyen og i Randers Kommune

1. at udvalget afgiver bemærkninger til status for klimaplan.

Beslutning

Udvalgets bemærkninger er vedlagt sagen.

Rina Hansen deltog ikke i sagens behandling.

Tina Mariager Jensen deltog ikke i sagens behandling.

Pernille Lindvist Malloul deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Status på Randers Kommunes klimaarbejde 2025

Randers Kommune forpligtede sig i 2021, med vedtagelsen af DK2020 Klimaplanen, til at reducere drivhusgasudledningen med 70% i 2030 sammenlignet med 1990-niveauet.

Som led i klimaplanen har byrådet besluttet, at der årligt udarbejdes en statusrapport for implementeringen. Rapporten giver byrådet et løbende overblik over fremskridt i klimaindsatsen samt eventuelle behov for justeringer af kursen. Sagen blev behandlet og godkendt på byrådsmødet d. 26. maj.

For at sikre et solidt, datadrevet grundlag for politiske beslutninger anvender Randers Kommune tal fra PlanEnergis klimaregnskab. Klimaregnskabet opgør udledningen for Randers Kommunes geografiske område særskilt. Det seneste regnskab blev præsenteret på byrådets temamøde den 22. januar 2025.

Målsætningen om 70 % reduktion kræver en koordineret indsats på tværs af alle niveauer – fra internationale og nationale politikker til kommunale planer og lokale initiativer. Randers Kommunes klimaindsats er organiseret omkring tre centrale spor:

- **Kommunens egen drift:** Reduktion af udledninger fra kommunale bygninger, institutioner og transport.
- **Planlægning, myndighedsbehandling og samarbejde:** Fremme af den grønne omstilling gennem lokalplanlægning, regulering og partnerskaber.
- **Borgere og virksomheder:** Støtte og engagement af lokalsamfundet i arbejdet for at nå klimamålene.

Ved at arbejde systematisk inden for disse tre områder sikrer Randers Kommune, at klimaindsatsen både er ansvarlig og resultatskabende.

Årets statusrapport viser, at drivhusgasudledningen inden for kommunens geografiske grænser siden 1990 er reduceret med 52 %. Udviklingen er dog ikke ensartet på tværs af sektorer. Den største fremgang er sket i energisektoren, hvor udledningerne er faldet med over 70 %. Transport- og landbrugssektorerne udgør fortsat betydelige udfordringer og kræver øget opmærksomhed for at indfri 2030-målet.

Status på projekter

Randers Kommunes Klimaplan2050 omfatter en række projekter og delmål, der tilsammen skal understøtte kommunens ambitioner om en markant reduktion i drivhusgasudledningen.

Siden planens vedtagelse i 2021 er flere projekter blevet afsluttet, herunder politikker og initiativer inden for vådområder, skovrejsning, energistrategi, mad- og måltidsstrategi samt nye rammer for bæredygtige indkøb. En række projekter er overgået til en løbende indsats, hvor arbejdet videreføres som en del af kommunens drift. Hovedparten af projekterne er fortsat under implementering og følger de opstillede tidsplaner. Enkelte projekter er blevet forsinkede, mens andre har vist sig vanskelige at realisere på grund af strukturelle udfordringer, eksempelvis ændrede rammevilkår eller tekniske barrierer. Det samlede billede viser dog, at indsatsen på tværs af sektorområder skrider frem i overensstemmelse med den overordnede strategi.

Status på de fem strategiske top mål i Klimaplan2050

Klimaplanen fokuserer særligt på fem strategiske mål, som samlet set vil give de største bidrag til reduktion af drivhusgasudledninger i Randers Kommune. Status pr. januar 2025 er som følger:

- **Skovrejsning**

Mål for 2030: 3.000 ha ny skov, hvoraf 15 % er kommunal skov.

Status: Siden 2018 er der etableret skovrejsning på 269,91 ha, heraf 212,25 ha gennem private tilladelser og 57,66 ha gennem kommunale projekter.

- **Genetablering af vådområder**

Mål for 2030: 650 ha genetablerede vådområder.

Status: I 2024 er der genetableret 70 ha. Status er uændret siden 2023.

- **Grøn omstilling af persontransport**

Mål for 2030: 25 % af de personbiler, der er registreret i Randers Kommune, skal være el- eller brintdrevne.

Status: I 2024 er andelen af elbiler steget til 11,37 %, fra 6,1 % i 2023. Der blev registreret 550 nye biler i 2024, men tilvæksten var ikke udelukkende fossilfri.

- **Nedlæggelse af olie- og gasfyr til individuel opvarmning**

Mål for 2030: Udfasning af alle individuelle olie- og gasfyr.

Status: I januar 2025 er der registreret 2.423 oliefyr og 5.496 naturgasfyr i Randers Kommune. Med den igangværende fjernvarmeudrulning forventes antallet at falde væsentligt.

- **Reducering af fossilt brændstoffsforbrug i industrien**

Mål for 2030: 60 % reduktion i forbruget af fossilt brændstof sammenlignet med 1990- niveau.

Status: Forbruget af fossilt brændstof i industrien er reelt ikke faldet siden 2018. I perioden fra 2018 til 2022 er forbruget kun reduceret med cirka 1 %, hvilket betyder, at industrien stort set bruger samme mængde fossilt brændstof som for fem år siden.

Statusrapporten for 2024 giver et samlet overblik over Randers Kommunes klimaindsats og gør det muligt både at orientere sig hurtigt og dykke ned i de konkrete målsætninger og resultater. Ud over de kvantitative data præsenterer rapporten også, hvordan kommunen i praksis omsætter klimaplanens mål til handling – inden for områder som transport, energi, natur og landbrug, bæredygtig levevis og kommunens egen drift.

Forvaltningen bemærker, at bilaget Statusrapport Klimaplan - 2024 er opdateret siden behandlingen i miljø- og teknikudvalget med en præcisering af mængden af transport foretaget på cykel.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Bilag

Punkt 29: Gensidig orientering

00.01.00-P35-35-25

Resumé

Udvalget drøfter sager til gensidig orientering.

Beslutning

Rina Hansen deltog ikke i sagens behandling.

Tina Mariager Jensen deltog ikke i sagens behandling.

Pernille Lindvist Malloul deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 30: Kommende punkter

00.01.00-P35-35-25

Resumé

Forventede kommende sager til udvalgets behandling.

Beslutning

Rina Hansen deltog ikke i sagens behandling.

Tina Mariager Jensen deltog ikke i sagens behandling.

Pernille Lindvist Malloul deltog ikke i sagens behandling.

Sagsfremstilling

12. august 16:00-19:00

- CO2-lagring, sektorkobling mv.
- Opfølgning og status på erhvervsområdet
- Høring af Klimaplanen
- Skovrejsning.

9. september 16:00-19:00

- Udvalgelse af klimaprisvinder 2025
- Opfølgning og status på Flodbyen-projekter (Brotoften, Busterminal, klimabroforbindelse m.fl.)

7. oktober 16:00-19:00

- Opfølgning og status på skoleområdet og dagtilbudsområdet
- Samlet evaluering af valgperioden.
- Flodlejet

2. december 16:00-19:00

- Julefrokost og afslutning